У пошані до піонерів — лицем до молоді!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303 434-0237 434-0807 УНСоюзу: 435-8740 — Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125 УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVII. Ч. 201. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 4-го ЛИСТОПАДА 1970 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK WEDNESDAY, NOVEMBER 4, 1970 No. 201. VOL. LXXVII.

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Вівторок, 3 листопада 1970

В АМЕРИЦІ

У БОРОТЬБІ ПРОТИ ЗЛОДІЇВ І ТОРГІВЦІВ НАРКОТИКАМИ поліція у столичному місті Венесуелі Каракасі застрілила 19 злочинців, а 20-го— поліція в м. Сан Крістобаль, поблизу кордону з Колюмбією. Уряд і поліція повідомили через пресу про наказ безоглядно винищувати таких злочинців.

ВИКРАДЕНИЙ ГЕНЕРАЛ СЕЗАР РОН САНДОВАЛЬ, командувач повітряними силами Еквадору, повернувся до військової бази автобусом. 40-річний генерал був неголений, але при добрім здоров'ї. Викрадачі вимагали, щоб в Еквадорі, в заміну за його звільнення, був принийнений диктаторський режим. Як звільнили викраденого — не відомо.

У ФРЕСНО В КАЛІФОРНІЇ невідомі злочинці вчинили два вибухи в рекрутському військовому центрі та в будинку місцевої консервативної газети. Від вибуху динамітних бомб жертв не було, але будинки зазнали значних зруйновань. Поліція розшукує автобус типу „Фольксваґен", що ним мали приїхати спричинники вибухів.

ТРОЄ ЗАМАСКОВАНИХ БАНДИТІВ напали на вечірці в Рочестері на 40 гостей, але мусіли втікати від вчасно викликаної поліції. Двох заарештовано, третій утік, забравши в авто трьох жінок-закладниць з малою дитиною. Під час перестрілки були легко поранені два поліцаї.

КАПІТАН ЗАХОПЛЕНОГО ЛІТАКА, що мав летіти з Маямі до Сан Франсіска, а опинився на Кубі, сказав, що кастрівці навмисне затримували літак впродовж 20 годин. Капітан Карл Грінвуд припускає, що це було зроблено для того, щоб відлітаючи, американські пілоти не бачили вночі, що є на гаванському аеродромі, або поблизу нього.

ФЕДЕРАЛЬНЕ БЮРО ІНВЕСТИҐАЦІЇ ЗААРЕШТУВАЛО торгівця старовинними речами з Лонґ Айленду Г. Шрайбера: під час обшуку помешкання поліція знайшла в нього крадених старовинних речей на півмільйона долярів. Шрайбер найбільше скуповував краденого срібла в районі Вашинґтону, потім його перетоплював і продавав у Швайцарії.

СТУДЕНТИ МЕДИЦИНИ НАЙБІЛЬШЕ КУРЯТЬ МАРІХУАНУ поміж усіми іншими групами — сказано в звіті комісії в Лос Анджелесі, яка обстежувала з цією метою медичні школи. З Вашинґтону повідомили, що на основі крайового опитування виходить, що з 10 провідників серед студентів один із них заживає цю отруту.

У СВІТІ

У БРИТІЙСЬКІЙ ПРЕСІ РІЗКО КРИТИКУЮТЬ колишнього міністра закордонних справ в соціялістичному уряді Гаролда Вільсона, Джорджа Бравна, у зв'язку з оприлюдненими його споминами. Різні британські дипломати й інші високі урядовці закидають Бравнові, що він, як міністер, ображував членів дипломатичного корпусу, власного й міжнародного, та відзначався манерами, які були запереченням дипломатії. Джордж Бравн програв у парляментарних виборах в червні ц. р., не ввійшов до палати громад і, мабуть, королева надасть йому досмертний титул лорда.

ПАПА ПАВЛО VI ПАЛКО ПОРУЧАВ продовження ізраїльсько - єгипетського воєнного перемир'я, яке формально кінчається 5 листопада ц. р. Він перестерігав у своїй промові до прочан в минулу неділю, що відновлення воєнних дій на Близькому Сході може легко втягнути туди великодержави і що тоді прийде для світу катастрофа з вибухом третьої світової війни.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ МОЖЕ ПРИЙТИ до одвертої боротьби за владу. Дуже популярний у в'єтнамців ген. Дуонґ Ван Мінь, відомий, як „великий Мінь", колишній голова змови, внаслідку якої втратив владу і згинув диктаторський президент Нґо Дін Дієм сім років тому, заявив, що він „готов перебрати відповідальність" за переведення реформ, які поклали б край дальшому економічному занепадові країни, безробіттю і вбогості. Він виразно натякнув, що в наступному році кандидуватиме на президента — проти теперішнього президента Нґуєна Ван Тіє, під гаслами національної згоди, замирення і економічно - соціяльних реформ.

В ЯПОНІЇ ВІДЗНАЧУВАНО 20-тиріччя відбудови японських збройних сил великою військовою парадою, при чому дефіляду у Токіо приймав прем'єр Ейсаку Сато з генераліцією. Японія має тепер під зброєю 250.000 вояків для власної оборони, але у випадку ворожої аґресії вона не зможе обійтися без допомоги збоку американської морської фльоти, летунства і атомової зброї.

КОМУНІСТИЧНИЙ КИТАЙ ЗВЕРНУВСЯ з закликом до всіх держав світу, зокрема до атомових потуг, відбути міжнародну конференцію, яка заборонила б вживання атомової зброї та, в дальшому етапі, перевела б знищення всіх існуючих родів атомової зброї. Подібний заклик Китай вистосував був 7 років тому: в міжчасі він розвинув вже власнуу атомову зброю і продовжує удосконалювати її.

У ЛОНДОНІ ПРОДОВЖУЄТЬСЯ вже шостий тиждень страйк міських чистильників, внаслідку чого на вулицях того 8-мільйонового міста накопичились гори сміття, серед яких увигаються щурі, канали забиті і зросла загроза епідемії. У палаті громад зголошено інтерпеляцію, щоб уряд заборонив традиційне відзначування народного свята в найближчий четвер 5 листопада ц. р. штучними вогнями, бо це погрожує катастрофою пожежі. Військо, що його вислано для вивоження сміття, не маючи досвіду в цьому ділі, не всилі розв'язати тієї проблеми.

СОВЄТСЬКИЙ БІОЛОГ ГЕОРГІЙ МЕДВЕДЄВ ПОВІДОМИВ листом до „Ню Йорк Таймсу", що в його долі прийшла значна поправа, бо його приділили до лябораторії Дослідного Інституту фізіології і біохемії сільськогосподарських звірят в Обнінську Калузької округи. Медведєва, який належить до гурту відважних совєтських науковців - лібералів, арештували були весною цього року й запроторили до дому божевільних. Внаслідку численних протестів його звільнили, але заборонили виїздити з Обнінська.

ПЕРЕДВИБОРЧУ КАМПАНІЮ ЗАКІНЧЕНО ЗВЕРНЕННЯМИ ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА І СЕНАТОРА МОСКІ

Вашингтон. — Цьогорічну передвиборчу кампанію закінчено передаваними в понеділок, 2-го листопада через радіо і телевізію зверненнями президента Ніксона і сенатора Едмунда С. Москі, які закликали американців, перший до вибору республіканських а другий до вибору демократичних сенаторів. В обидвох закликах наголошувано справу законности і порядку. Заклик Президента передано у сконденсованій формі його промову, яку він виголосив два дні раніше у Фініксі в Арізоні, засуджуючи „угодовство із злодіями та хуліганами", що становлять сьогодні загрозу для Америки. Сенатор Москі зі свого боку таврував, як брехню республіканські обвинувачення, що демократи толерують насильство і злочинство.

На передодні виборів передбачувано, що приблизно половина із 124,000,000 управнених до голосування американців скористає із свого права та візьме участь у голосуванні. У цьогорічних виборах вибирається всіх 435 конґресменів та 35 із 100 сенаторів, як також 35 із 50 губернаторів стейтів та леґіслятури в 45 стейтах. Вислід виборів вирішить не тільки вибір поодиноких кандидатів, але у відповідній мірі ідеологічну контролю законодавчого процесу в країні. Цьогорічна передвиборча кампанія була одною із найзавзятіших та одною з найкоштовніших. З поінформованих джерел подають, що кампанія за перевибір нюйоркського губернатора Нелсона Рокефеллера коштувала понад шість мільйонів долярів.

Громадяни українського роду мають у цих виборах двох кандидатів на конґресменів, двох кандидатів до стейтових леґіслятур та цілий ряд кандидатів на інші стейтові і повітові чи міські пости. Найбільшу увагу мають Михайло Кіцок у Пенсильвенії та Олекса Заброський в Іллиной, що кандидували на конґресменів із своїх виборчих округ. Обидва вони мали підтримку своєї партії і президента Ніксона, але й обидва мали сильних конкурентів і самі не розпоряджали достатніми фондами на передвиборчу кампанію. Заки це число „Свободи" дійде до читачів уже буде відомий вислід виборів, за якими з великою увагою слідкують та перебіг яких передають усі місцеві телевізійні і радієві станції.

В Канаді приготовляють новий закон для полегшення Акту про воєнні заходи

Оттава. — Згідно з обіцянкою канадійського прем'єра П'єра Трудо, даною зараз після проголошення Акту про воєнні заходи — тобто встановлення воєнного стану в Канаді з днем 16 жовтня ц. р., канадійський уряд передав на розгляд і схвалення Парляменту проєкт нового закону — Акту про тимчасові заходи для вдержання публічного проєкту, що в ньому передбачені деякі полегшення й обмеження — зокрема в ділянці особистої й політичної свободи, встановлені Актом про воєнні заходи. В новий закон включені й далі постанови спрямовані про поставлення сепаратистичного „Фронту за визволення Квебеку" поза законом і про поборювання його терористичних дій, які виявилися у викраденні і замордуванні П'єра Ляпорта, міністра праці й іміґрації Квебецького уряду та у викраденні британського дипломата Джеймса Кросса, який ще й досі перебуває в руках однієї із клітин „Фронту за визволення Квебеку", а можливо вже і загинув, бо протягом останніх двох тижнів про його долю нічого невідомо. Дійсність нового Акту про тимчасові заходи для вдержання публічного порядку триватиме до 30 квітня 1971 року, якщо вона не буде продовжена Палатою Громад і Сенатом. В новому законі членство в терористичному „Фронті" й далі буде трактоване, як злочин, але участь в зібраннях цього фронту не буде вважатися доказом приналежности до цієї терористичної організації. Згідно з постановами закону поліція має право заарештовувати підозрілих осіб без судового наказу, але тримати їх в ув'язненні можна буде щонайбільше сім днів, а не три тижні, як це дозволяє Закон про воєнні заходи. Уряд Квебеку проголосив нагороду в сумі 75 000 долярів за допомогу у викритті спричинників викрадення П'єра Ляпорта та його вбивстві. Таку ж саму нагороду встановлено для тих, що своїми інформаціями допоможуть викрити спричинників викрадення Кросса і виявити місце його перебування. Із заарештованих досі 420 осіб 118 ще й далі перебувають у слідстві. Тривають розшуки за шістьма членами „Фронту за визволення Квебеку", які мали брати участь у здійснених фронтом терористичних актах.

Поліція в Ню Йорку заарештувала шістьох змовників

Ню Йорк. — Поліція заарештувала шістьох осіб, запідозрених у продукуванні й підкладанні бомб під громадські й державні будівлі. Ці поліційні заходи мали назву „Операція Ветермен". Дистриктовий суддя Бартон Робертс із Бронксу, повідомивши про операцію, сказав, що „є всі підстави" вважати чотирьох із заарештованих пов'язаними з групою „Ветерменів" — радикалів із організації Студенти за Демократичне Суспільство, які влаштовують заворушення в студентських кемпусах та підкладають бомби в містах. За трьома центрами запідозрених у тероризмі нюйоркська поліція стежила від середини липня, а за дозволом із суду — записувала на стрічку їхні телефонічні розмови. Суддя Бартон сказав також, що нікого з шести заарештованих не обвинувачено в конкретному підпалі чи підкладанні бомб, але під час арешту в них знайшли докладні мапи з будівлями в Ню Йорку і в Чикаго та різні матеріяли, з яких виробляють бомби. Заарештованих обвинувачено в конспіративній змові для здійснення підпалів, продукції бомб з метою нищення будівель і людського життя. Між заарештованими є син з 55-літньою матір'ю, більшість із них жили на Бронксі. Тим часом особи, які самі себе називають „ветерменами", заявляють, що в Ню Йорку та в інших містах ЗСА ті радикали плянують і надалі вчиняти підпали та підкладати бомби.

Представники ЗСА і СССР обмінялись в Гельсинках заявами доброї волі

Гельсинки. — Голови американської і совєтської делеґацій на конференції про обмеження стратегічної офензивної і дефензивної зброї та припинення перегонів в атомовому зброєнні, Джералд Смит і Владімір Семйонов, цокнулись один з одним чарками шампанського вина і обмінялись куртуазійними заявами про свою добру волю на бенкеті, що його в їх честь влаштував в понеділок 2 листопада ц.р. міністер закордонних справ Фінляндії Вайно Лєскінен. Семйонов заявився за конечність вести „конструктивні і ділові" переговори, а Смит заявив, що „успіх у тих переговорах був би" преважливим причинком до миру і добробуту у світі". Джералд Смит виявив у своєму тості, що в першій стадії переговорів у Гельсинках осінню минулого року обидві делеґації обмінювались тільки загальними заввагами, зате у другій стадії розмов, які велися у Відні і скінчилися 14 серпня ц.р., обговорювано вже різні конкретні роди зброї. Обидва промовці підкреслювали складність проблеми і труднощі, щоб досягнути порозуміння, проте заявляли свою добру волю. Сесії конференції будуть відбуватися двічі в тиждень, напереміну в совєтській та американській амбасадах в Гельсинках. Крім цього будуть вестися неофіційні розмови. Всі ті наради будуть надалі строго засекречені.

Британія закликає Ізраїль і арабів до перемир'я і мирових переговорів

Об'єднані Нації. — Британський амбасадор в Об'єднаних Націях, сер Колін Кров різко наташрував „заразу оскаржень і протиоскаржень" в дебатах довкола ізраїльсько-арабського конфлікту і закликав до продовження воєнного перемир'я, яке кінчається 5 листопада ц.р., та до повороту до розмов, „які вможливили б Ґуннарові Яррінґові — посередникові Об'єднаних Націй — виконати його місію". Названий представник Британії, яка була колоніяльною державою Палестини й Єгипту, не входив у мерітум ізраїльсько - американських закидів на адресу Єгипту та посередньо і СССР щодо порушення воєнного перемир'я, а тільки підкреслював потребу виконання резолюції Ради Безпеки ОН з 22-го листопада 1967 року, яка закликала до звороту Ізраїлем арабам оаупованих земель та до заґарантування миру і безпеки Ізраїлеві. З'ясувавши у тій своїй промові становище Британії до ізраїльсько-арабського конфлікту, амбасадор Кров підкреслив конечність встановлення міжнародного війська на кордоні між Ізраїлем і арабськими сусідами. Тому, що згадана резолюція Ради Безпеки ОН говорить про „безпечні і визнані" кордони Ізраїлю, то Британія признає потребу маленької коректури кордонів в користь Ізраїлю, але водночас підкреслює принцип, що не можна поширювати своїх кордонів збройною дією. Група південно - американських держав старається осягнути в кулюарах компроміс між резолюціями арабських держав і Югославії з одного боку та Америки з другого. Американська резолюція говорить про потребу „відбудувати довір'я" між Ізраїлем і Єгиптом і арабські країни противляться такій стилізації, яка посередньо натякає на порушення перемир'я Єгиптом.

Італія проголосить визнання Комуністичного Китаю — Папа шукає контактів

Рим. Речник італійського міністерства закордонних справ заявив, що розмови Риму з Пейпінґом „поступили дуже вперед". Італійська преса передбачує, що вже в найближчому часі прийде офіційне визнання Італією комуно-китайського режиму та нав'язання між тими двома державами дипломатичних взаємин. Водночас преса твердить, що Папа Павло VI, який в ході своєї однотижневої подорожі по країнах Далекого Сходу й Океанії прибуде до Гонґ Конґу 4 грудня ц. р., виголосить там промову, в якій виразно заявиться за покращанням взаємин між Апостольською Столицею та Комуністичним Китаєм. В Китаї живуть коло 3 мільйони католиків серед тамошнього 700-мільйонового народу. Під терором збоку комуністичного уряду, китайські католики проголосили в 1957 році свою „незалежність" від Апостольської Столиці та створення „Патріотичної Асоціяції китайських католиків", під „опікою" комуністичного режиму. Папа Павло VI буцімто вважає, що в становищі китайських комуністів зайшла деяка зміна, яка проявилась у звільненні в липні цього року старенького американського католицького єпископа-місіонаря Джеймса Волша, що його китайські комуністи засудили були на 20 років в'язниці за „шпигунську" роботу та звільнили після відсидження ним 12-ох років. Ватиканський дипломат архиєпископ Аґостіно Касаролі стрічався з комуно-китайським амбасадором у Београді.

В Каліфорнії помер о. д-р Теодор Богатюк

Юріка, Каліфорнія. — В суботу 31 жовтня ц. р. тут помер в домі доньки Ольги і зятя проф. Юрія Рибакова на 78-му році життя і 49-му році священства Впр. о. д-р Теодор Богатюк, канонік Пряшівської дієцезії. Народжений 9 лютого 1893 р. на Тернопільщині, в Івачеві Горішнім, сл. п. о. д-р Т. Богатюк, після закінчення державної гімназії в Тернополі та богословських студій у Львові, одержав єрейські свячення 9 лютого 1922 р. з рук єп. Йосифа Боцяна. Був учасником Визвольних змагань. Душпастирював у різних селах Тернопільщини і згодом, вже під час еміґрації, у Пряшеві, Празі, Німеччині — у Нюрнберґу, Ельванґені і Буцбаху, як також у ЗСА — в Мекіспорт, Нортгемптоні, Перт Амбой, Спрінґ Веллі та Йонкерсі. Осиротив дружину Ольгу із Гнівчинських, сина д-ра інж. Романа з родиною в Нюарку, сина проф. д-ра Миколу з родиною в Сиракюзах, доньку мґр. Ольгу з родиною в Юріці, брата інсп. Петра в Чикаґо та ближчу і дальшу родину в ЗСА і в Україні. Священичі похорони почнуться в п'ятницю 7 листопада о год. 7-ій веч. в Катедральному Соборі Неп. Зачаття Пречистої Діви Марії у Філядельфії і будуть продовжуватися в суботу 8 листопада о год. 9-ій ранку й опісля на Українському Католицькому Цвинтарі на Факс Чейзі.

В Европі заповідають з'їзд українського духовенства

Заповіджений у „Вістях з Риму" (ч. 7-8, 1970) другий з'їзд українського духовенства відбудеться в Ліль, Франція, в днях від 10-го до 12-го листопада. На зустріч запрошені всі Владики й священики, які душпастирюють в европейських країнах. У програмі з'їзду один день призначено на молитву й духову обнову, а два на доповіді й наради.

Перший з'їзд відбувся в травні 1969-го року у Маквілєр, Франція. Тоді постановлено приготовити відповідний статут, створити товариство та збиратися що деякий час на обговорення спільних проблем. У вересні того року з нагоди посвячення Собору св. Софії у Римі, зібрані там священики з усіх українських поселень цілого світу відбули свої збори та постановили створити своє станове товариство, щоб об'єднаними силами могли краще дбати про своє власне освячення та про свою душпастирську службу. Це станове товариство мало бути продовженням праці Товариства св. Андрея, яке дуже успішно діяло на рідних землях перед другою світовою війною. Зібрані у Римі священики також виготовили меморіяли у справі патріярхату та низки інших пекучих проблем душпастирської праці, які вони передали Владикам зібраним на Архиєпископському Синоді. У виконанні постанов свого першого з'їзду в Маквілєр та зустрічі в Римі, українське духовенство в Европі збирається в Ліль, щоб уконституювати европейську вітку Товариства св. Андрея та порішити свою дальшу спільну працю.

Доповіді на з'їзді виголосять о. Іван Кіт, парох з Лювен ,на тему: „Священик у світлі соборових декретів та пособорових документів" і о. Андрій Прево, професор Католицького Університету в Ліль, про „Сучасні погляди на священиче служіння в Церкві". Крім того передбачена дискусія на тему „Священик в Помісній Українській Католицькій Церкві".

Отець Зиновій Нарожняк, парох в Ліль і господар з'їзду, сподівається, що велике число священиків виявить зацікавлення у формуванні свого станого товариства та прибуде на цю зустріч. Владики прислали своє благословення.

Київське радіо атакує Б. Кравцева за антологію „Шістдесят поетів шістдесятих років"

Київ. — В четвер 22 жовтня ц. р. Радіо Київ передавало для закордону радіодоповідь літературознавця Василя Микитака проти виданої ще в 1960 р. у В-ві „Сучасність" антології „Шістдесят поетів шістдесятих років", що її упорядником був Богдан Кравців. Ствердивши, що „молода українська поезія знаходить усе більше і більше шанувальників не лише на Україні, а й далеко за її межами" і що „одним із останніх найбільших зарубіжних видань поезії молодих" є названа вгорі антологія, що її упорядкував „ідеолог буржуазно- націоналістичної еміґрації, давній ворог радянського способу життя і літератури соціялістичного реалізму Богдан Кравців", доповідач атакує упорядника антології за „намагання за всяку ціну посварити дітей з батьками, поставити поезію 60-их років усім попереднім здобуткам української радянської літератури", мовляв, „все, що було раніше це мертвотний стан". В дальшому В. Микитак в радіодоповіді обвинувачує Б. Кравцева в однобічному представленні молодої поезії в Україні і в помиленні наявних у ній громадських і політичних мотивів. Включенням до антології зразкам поезії В. Микитак протиставляє низку „радянсько-патріотичних" віршів.

Кардинал Кушінґ помер у Бостоні на 75 році життя

Бостон. — В понеділок 2 листопада ц.р. тут у своєму домі помер на 75-році життя видатний американський церковний діяч, донедавній архиєпископ Бостону, другої за величиною католицької дієцезії у ЗСА кардинал Ричард Кушінґ. 7 жовтня ц.р., не цілий місяць тому, кардинал Кушінґ брав ще участь в інсталяції свого наслідника на становищі архиєпископа Гумберта С. Медеріоса. Похорон померлого кардинала Кушінґа почнеться відправами в суботу 7 листопада ц.р. в бостонській Катедрі св. Хреста. Заупокійну Службу Божу правитиме архиєпископ Луїджі Раймонді, Апостольський Делеґат до ЗСА при сослуженні архиєпископа Медеріоса та єпископів з інших дієцезій. Труна із тлінними останками померлого кардинала стоятиме в катедрі вже з середи 3 листопада. Покійний кардинал був народжений в родині ірляндських іміґрантів у Південному Бостоні 24 серпня 1895 року. Батько його був ковалем і заробляв 18 долярів на тиждень, мати була домашньою помічницею і заробляла 2 доляри на тиждень. Закінчивши студії у школах оо. Єзуїтів і в духовній семінарії, Ричард Кушінґ був висвячений в травні 1921 року. На єпископа був найменований в 1939 році і в 1944 році у віці 48 років він став архиєпископом Бостону. Померлий кардинал Кушінґ був у дружніх взаєминах з папою Іваном ХХІІІ-им, підтримував його реформи, зокрема в напрямку до зближення Церков. Був приятелем родини Кеннеді, зокрема президента Джана Ф. Кеннеді. Був завзятим противником комунізму.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ВІДБУВСЯ ДВОМІСЯЧНИК УКРАЇНСЬКОЇ КНИЖКИ В АВСТРАЛІЇ

Мельборн. — За дорученням Української Центральної Шкільної Репрезентації при Союзі Українських Організацій в Австралії, СУОА, під керівництвом відомого педагога Дмитра Нитченка відбувся в Австралії 13-й з черги Двомісячник української книжки та періодичних видань. Рідні Школи влаштували свята української книжки, сприяли Двомісячникові українські громади, Церква, інституції, велику роботу провели кольпортери. Першість здобули українці стейту Вікторія, сама Крайова Пластова Старшина розповсюдила книжок і періодичних видань на 2 177 дол., друге місце здобув кольпортер П. Середюк у Сіднеї третє—Українська Громада Південної Австралії. Разом розповсюджено книжок, в тому й дитячих видань, та зібрано передплат на періодики на суму 6 505 дол., а за 13 років, коли цю ініціятиву висунув проф. Дмитро Нитченко — на 50 488 дол.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢
Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Внутрішні проблеми Америки

Вибори з 3 листопада ц. р. виявили, що найширші кола американського суспільства цікавляться в першу чергу внутрішніми, а не закордонними проблемами Америки. Коли ще два роки тому В'єтнамська війна так страшенно хвилювала американців, що президент Линдон Джансон волів радше не кандидувати, як наражатись на інколи й брутальні закиди збоку земляків, то в цих останніх виборах тієї війни начебто взагалі не було. Колишній віцепрезидент і невдалий кандидат Демократичної партії Гюберт Гомфрі мав рацію, вже давно порадивши своїм однопартійцям не заторкувати в'єтнамської проблеми у передвиборчій кампанії, а підкреслювати натомість такі внутрішньокрайові болячки, як інфляція, зріст безробіття, дорожнеча, зріст злочинства, атмосфера загальної непевности, жалюгідне розсварення в суспільстві. У ніякій передвиборчій кампанії не звертається особливої уваги на джентлменські рукавички у відношенні до суперників, і тому й усі ті недоліки та неґативи демократи записували, очевидно, на рахунок республіканців. Але вибори минулися, а проблеми залишилися нерозв'язаними.

Для поладнання багатьох із них треба років, бо щойно тоді можна перевірити практичну вартість і доцільність даного законодавства, — це стосується, наприклад, боротьби проти інфляції, занечищення природи чи злочинства. Але є закони, яких не можна відкладати. На жаль, 91-ий Конґрес з великою демократичною більшістю в обох своїх палатах був настільки неприхильний супроти республіканського Уряду, що не поладнав коло 59 законопроєктів. З-посеред них не схвалено ще вісім бюджетових законопроєктів, які стосуються видаткування кругло 190 більйонів дол. на біжучі державні справи. Неполагоджені законопроєкти грошового характеру стосуються фондів на оборону, на будову військових проєктів, на видатки в ділянках сільського господарства, праці, мешкальних будинків, охорони народного здоров'я, суспільної опіки, бідности, космічних дослідів та ветеранських пенсій.

З уваги на такий стан, в половині цього місяця, вперше за останніх 20 років ще з часу Корейської війни, зійдеться знову 91-ий Конґрес, щоб поладнати бодай частину залеглостей впродовж кількох тижнів, до передріздвяного часу, в якому 91-ий Конґрес остаточно перестане існувати. Очевидно, газети слушно звертають увагу, що Конґрес, в якому багато послів і сенаторів не переобрані, а деякі з них навіть не кандидували, ото ж одні й другі, що втратили безпосереднє зацікавлення законодатною працею, такий Конґрес радитиме при масовому абсентизмі. Деякі коментатори висловлюють журбу, що законопроєкти величезної, інколи історичної важливости, будуть „перемелювані" чи схвалювані без потрібної підготови й призадуми. На черзі дня тієї надзвичайної сесії Конґресу зголошені Урядом законопроєкти про реформу державної суспільної опіки, реформу рекрутаційної системи, про поділ впливів із податків між федеральною касою й стейтами, про заходи в часі загрозливих страйків, про підвищення виплат державною Суспільною Забезпекою, про контролю проти занечищування повітря і вод, про так званий Акт високого шкільництва, — про допомогу школам, яким загрожує ліквідація, — про заборону публічних реклям для порнографічних видань, — про субвенцію для побудови суперсонічного пасажирського літака, — про закон у справі імпорту-експорту товарів, зокрема щодо одягу і взуття та імпорту нафти...

Уже з цього короткого переліку справ можна здогадатись, що це, властиво, справи, які охоплюють ціле життя нації. Президент Ніксон матиме тепер надзвичайно трудне завдання розв'язати такі проблеми внутрішньо - крайового характеру, які рішатимуть про вислід президентських виборів у 1972 році. Голова Демократичної партії Лоренс О'Брaєн переконаний, що Ніксон буде „однотерміновим" президентом, себто програє у 1972-му році. Щоб такого не було, Ніксон мусить впродовж найближчих двох років не тільки закінчити війну у В'єтнамі, але й обнизити хвилю злочинства, закінчити інфляцію, зліквідувати безробіття. Він напевно здає собі з цього справу. Але він здавав собі також справу безпосередньо після своєї вигри у 1968 році, що найпершою потребою народу було „вести його разом", і він напевно хотів цього. Не все залежить від доброї волі і бажання. Найближчі два роки будуть іти вже під знаком президентських виборів у 1972 році.

В. Чапленко

КОЛОНІЯЛЬНА ПРАКТИКА У ВИДАВАННІ УКРАЇНСЬКИХ КЛЯСИКІВ

З історії українського письменства відомо, що перші і чималою мірою пізніші українські письменники XIX в. мусіли на західніх українських землях користуватись польською та німецькою мовами, а на Наддніпрянщині й Кубані — російською. До цього призводили історичні умови — колоніяльне поневолення українського народу в різних чужих державах, брак української школи, переслідування, ба й заборони (особливо в російській імперії) української літературної мови.

З огляду на це нашим письменникам доводилось удаватись до загальновживаної у тій чи тій державі мови як до посередниці між ними й читачами з метою інформації про саму українську мову чи для оборони української справи. Звідси й маємо російською мовою написану першу граматику живої української мови О. Павловського, польською мовою написану статтю М. Шашкевича про „азбуку й абецадло", перші критичні огляди українського письменства, теж російською мовою написані (М. Костомарова й інших). Ба навіть наголовки збірників українських пісень, альманахів чи й окремих творів, українською мовою писаних, частенько писано чужими мовами (титульна сторінка Енеїди" І. Котляревського, назва „Русалка Дністровая", з німецьким підзаголовком "Ruthenische Volkslieder", „Букварь южнорусскій" Т. Шевченка тощо.

Щоб мати ширше коло читачів, цим письменникам доводилось навіть свої літературні твори писати чужими мовами. Так робив П. Куліш, що написав був свою „Чорну раду" спочатку по-російському. М. Костомаров російською мовою написав історичну повість „Чернігівка", що її пізніше Б. Грінченко переклав на українську мову. До цього ж призводила часто й життьова потреба мати від своєї літературної творчости сякий-такий заробіток. Для заробітку понаписував свої великі твори російською мовою Квітка - Основ'яненко, з цією ж метою написав свої російські повісті Т. Шевченко, це ж примусило Марка Вовчка написати більшість своїх творів, а також перекладати твори французьких письменників, зокрема Жюля Верна, російською ж мовою. І Франко для заробітку був десять років „у наймах у сусідів" (у поляків) та написав деякі свої твори польською мовою („Лель і Полель").

Це типове явище для літератур колоніяльно - поневолених народів. У деяких із поневолених народів це призводило до таких трагічних ситуацій, яка склалася, наприклад, ув Індії, що хоч і здобула незалежність від Англії, але й досі не може позбутися англійської мови як єдиного засобу для втримання багатьох народів ув одній державі, а це значить, що ці народи національно й досі не визволились.

На Україні таку фатальну для української культури ситуацію обірвали були події 1917-1920 років, коли український нарід створив свою самостійну державу, в якій російська мова стала зайвою. Сила цього здобутку тривала ще й на протязі 20-их років, коли „радянська" влада" допускала українізацію на Наддніпрянщині, на Кубані й в інших місцевостях, де жили українці. Та потім ліквідація українізації в 30-их роках і посилення русифікації після другої світової війни призвели до відновлення отого колоніяльного стану, до офіційного запровадження двомовности, що її „теоретично" розробив І. Білодід.

За цих умов знову з'явилися двомовні російсько-українські письменники, деякі й зовсім попереходили вже на писання російською мовою (як от талановитий І. Стаднюк), а українських клясиків XIX ст. почали там перевидавати в „незайманому вигляді", видаючи їхні російські писання разом з українськими. Про те, що це робиться з свідомо русифікаційною т е н д енцією, свідчить той факт, що в „незайманому вигляді" перевидають тільки російські тексти цих письменників, а польські звичайно перекладають. От, наприклад, у збірнику „Письменники Західньої України 30-50-их років XIX ст.", Київ, 1965 р., згадувану польську статтю М. Шашкевича „Азбука і абецадло" подано в українському перекладі, польські його вірші хоч і надруковано в ориґіналі, але з супровідним перекладом на українську мову, російський же вірш М. Устияновича „Моим друзьям" надруковано тільки в ориґіналі.

Внаслідок цієї русифікаційно - колоніяльної практики ми й маємо тепер „Вибране" Євгена Гребінки (Київ, 1964 р.), що в ньому українські твори зайняли 46 сторінок, а російські — 441 сторінку. У десятитомовому виданні творів Квітки - Основ'яненка українські твори вмістилися в одному томі, у такому ж щодо розміру виданні творів Марка Вовчка українські твори зайняли тільки один, та ще й найменший том, а решта — російські її писання, що їх, до речі, росіяни навіть не визнають вартими перевидання. Те саме робиться з російськими текстами Т. Шевченка, одно його висловлювання з „Щоденника" викарбувано, немов на глум, навіть на його пам'ятнику біля Канева; „Назара Стодолю" перевидають з російськими ремарками.

Як відомо, вільні українські видавці творів цих клясиків до революції 1917 року та за самостійної української держави видавали їхні російські твори в українських перекладах. Така видавнича практика б у л а практикою с п раведливого повернення к у л ь турних втрат, що їх мав наш нарід у минулому, бувши національно поневоленим на протязі довгого часу. Тепер же можна відзначити тільки поодинокі такі факти, як от видання повістей Т. Шевченка в перекладах Б. Антоненка - Давидовича, Є. Ковганюка, О. Кундзича й інших (Київ, 1964 р.), повісти Квітки - Основ'яненка „Пан Халявський" у перекладі Б. Антоненка - Давидовича і, може, ще дещо.

Звичайно, можуть бути й окремі випадки протилежного характеру, коли писання давніх письменників треба видавати в ориґіналах, хоч би вони й були написані старослов'янською, польською, російською чи навіть німецькою мовою (як от деякі статті І. Франка, щоденник О. Кобилянської), — можуть бути сутонаукові видання, призначувані для дослідників. За таке видання треба вважати двотомник Г. Сковороди, що його видала Академія Наук у Києві 1961 р. Але це не значить, що творів Сковороди не можна видавати в українському перекладі, якщо це видання призначається для масового українського читача. Тим то викликає почуття обурення відповідь з Києва, що її нещодавно одержали ініціятори видання цих творів у Канаді, що, мовляв, перекладати цих творів навіть для масового читача не треба, бо вони нібито і в ориґіналі зрозумілі. Автори цього листа виходили з колоніяльно-русифікаторської п о зиції, коли таке написали.

Із сказаного ясно, що сучасна практика „радянських" видавництв у видаванні українських клясиків — це один із засобів русифікації нашого народу.

І. Витанович

ДУМКИ ПРО ПЛАСТОВИЙ КОНҐРЕС ДРУГИЙ

(1)

У липні ц. р. появилася 90-сторінкова „Зелена книжечка" звітів і рекомендацій Пластового Конґресу Другого, призначена для внутрішнього вжитку пластової організації. Була б велика шкода, якби з її змістом не ознайомилися й ширші кола, в першій мірі провідні люди нашого громадянства. Бож не про себе лише; не про свої виключно справи радив і плянував напрямні в майбутнє пластовий провід з вибраним активом своєї виховної організації.

Матеріяли про 5-річну працю ПКД — це відомості про цікавий і небувалий у нас досвід способу організації, методів праці, критичної аналізи, глибокої й усебічної перевірки своєї історичної й сучасної діяльности, основних заложень ідеології, виховних методів й організаційних форм в атмосфері змінливого й не завжди сприятливого довкілля, його впливу на сучасні можливості й дальший розвиток цієї виховної організації української молоді й разом із тим дальшої долі нашої спільноти поза м е ж а м и Батьківщини.

Рекомендації Конґресу — це не наспіх складені „резолюції", — вони результат передуманих упродовж довшого часу, простудійованих і продискутованих явищ і фактів на підставі конфронтації з новою дійсністю й реальними умовами дальших змагань.

У межах Конґресу відбулися дві пленарні сесії делеґатів, — перша на початку Конґресу, в грудні 1966 р., на якій з'ясовано завдання ПКД, його організацію й основну проблематику для студій; друга сесія в днях 4-5 вересня 1970 р. підсумувала 5-річну працю і зібрала її висліди в формі рекомендацій для схвалення їх як дальших директив діяльности найвищим світовим пластовим збором — У Конференцію У к р а їнських Пластових Організацій, яка в той час відбувалася з Торонті.

Лише дуже коротко українське громадянство було інформоване про ці сесії й інші зібрання та студійні семінари Конґресу в додатку до „Свободи" й іншій пресі (7 травня в „Пластовій Ватрі" про закінчення Конґресу).

Між обома пленарними сесіями працювала Головна Комісія, координуючи працю 4-ох підкомісій — Ідеологічної, Довкілля, Методики, Устроєвої. Добирані проводи й члени підкомісій провели в межах призначених їм завдань і тематики студії й представили їх висліди на 9-ох прилюдних семінарах, на яких по вислуханні низхки доповідей і дискусіях над ними, запроєктовано від кожної підкомісії рекомендації.

Ще в 1964 р. голова Головної Пластової Ради Юрій Старосольський, відомий зі своїх ідеологічних дефініцій і історичних спрямувань українського пластового руху, визначив потребу Конґресу ствердженням, що „ми ще не знайшли себе в майбутності й тому нам трудно вести туди молодь". Перед учасниками 2-ої сесії, яка закінчувала Конґрес, цей самий пластовий ідеолог ствердив, що ПКД „у своїй 5-річній праці успішно простелив дорогу до цієї майбутности".

Підсумки ПКД зредаґувала в „Зеленій Книжці" Колеґія — Атанас Фіґоль, Атанас Мілянич і Ляриса Онишкевич. У вступному слові голова Головної комісії ПКД А. Фіґоль загально схарактеризував основні цілі, ідеї та результати Конґресу: „У тій новій дійсності, — пише цей провідний пластовий діяч, — ми рішили робити все можливе, щоб зберегти свою українську ідентичність. Поняття України поширилося: це не тільки земля наших прадідів, її тисячолітня історія й культура, це теж українські поселення в цілому світі, де б вони не були, це кожна українська людина, де б вона не жила, і її творча праця для збереження і продовження своєї національної ідентичности. Це щойно ціла Україна".

Амбітні завдання ПКД — з'ясувати цю „межову ситуацію", потреби й майбутні можливості цілої української спільноти, в тому числі й Пласту в діяспорі.

„Хроніку" ПКД, яка дає докладний огляд його праці, зібрав невтомний заступник голови Головної Комісії А. Мілянич. Далі йдуть звіти про працю поодиноких підкомісій, про їх особовий склад, референтів та їх доповіді.

Основний розділ „Зеленої Книжечки" — це „Рекомендації", результат студій підкомісій. Годі нам їх тут докладно переказувати чи аналізувати. Коли рекомендації підкомісій Устроєвої й Методики мають характер внутрішнього змісту й директив для дальшої діяльности Пласту, то головні рекомендації підкомісій — Ідеологічної й Довкілля беруть на увагу й загальні ідеали та можливості майбутнього української спільноти в цілому, — там на рідних землях і в діяспорі.

(Продовження буде)

„ЗЕЛЕНА РЕВОЛЮЦІЯ"

(а). — Цілий світ повідомлено 21-го жовтня в Осльо, столиці Норвеґії, що д-р Норман Ернест Борлауґ, абсольвент Міннесотського університету, дістав нобелівську Нагороду Миру за 1970 рік. Ця нагорода була призначена йому за науково - дослідчу працю у виплеканні нових сортів пшениці, які дають великі врожаї зерна для харчування населення світу, особливо в економічно недорозвинених країнах, де голод спричиняє великі спустошення.

Д-р Норман Борлауґ був студентом проф. Ол. А. Грановського в роках 1938-1939, впродовж двох семестрів і вислухав два його курси про ролю комах в поширенні і спричинюванні рослинних хвороб, особливо хліборобських культур. Ці курси мали додатній вплив на дослідчу працю д-ра Борлауґа. Крім того, д-р Борлауґ відбув дві літні сесії у 1939 і 1940 р. на Біологічній стації Міннесотського університету, директором якої і навіть основоположником був проф. Ол. Грановський.

Протягом чвертьстоліття провадив д-р Борлауґ уважну селекцію окремих колосків пшениці та схрещував різні сорти, спеціяльно підібрані не тільки для збільшення урожаю, але й для підсилення в і д п орности проти грибкових та бактеріяльних і вірусових заражень, зміцнював солому збіжжевих сортів, щоб збіжжя не вилягало ще перед жнивами, а особливо під час великих вітровіїв і граду, коли багато його нищиться і утруднюється його збирання, внаслідок чого надмірно зменшуються врожаї.

Збіжжя вилягає переважно через довгу, м'яку і слабу солому. А д-р Борлауґ послідовною селекцією та многократними схрещуваннями виплекав кілька сортів пшениці з короткою, але зміцненою, твердою і відпорною проти вилягання соломою. Ці сорти були випробувані в різних кліматичних та екологічних умовинах.

Метою дослідів д-ра Борлауґа було збільшення врожаїв не тільки пшениці, але й кукурудзи, рижу, картоплів, льону і всяких інших збіжжевих та незбіжжевих культур. Ці його досліди і їх наслідки напівжартівливо названо „зеленою революцією", яка дає для людства безкровні пожиточні наслідки в порівнянні з „червоною революцією".

Досліди д-ра Борлауґа провадилися й провадяться з допомогою Фундацій Рокефеллера і Форда на 200-акровій дослідчій фармі коло містечка Апізапаку, недалеко від Мехіко Ситі, столиці Мехіко. На цій фармі працюють молоді науковці з різних країн світу, що зацікавлені збільшенням урожайности збіжжевих культур.

Нововиплекані сорти пшениці та інших сільськогосподарських культур перед практичним ужитком випробовується на дослідчих стаціях у різних країнах Південної Америки, Азії та Африки в різноманітних умовинах плекання, навіть у тих країнах, де пшениця ще не плекалася. Лише по всестороннім д о с лідженні нові сорти передається для практичного вжитку.

В принципі — успіх „зеленої революції" полягає в многолітній, терпеливій праці плекання нових сортів збіжжя, відпорних проти всяких комашив та грибкових шкідників, які спричинюють рослинні хвороби або фізіологічні недомагання патологічного характеру.

Треба зазначити, що деякі нововиплекані сорти збіжжя, крім додатніх і корисних, мають поважні неґативні прикмети, які треба буде усунути дальшою селекцією та схрещуванням, щоб удосконалити ті чи інші сорти для тієї чи іншої потреби, як і для тієї чи іншої країни.

Деякі з нововиплеканих сортів, наприклад, вимагають більшої ніж пересічна, вогкости ґрунту, і тому не надаються для посушливих просторів. А астрономам відомо, що рослини дуже розтратні на воду, яку приймають з ґрунту через неймовірно велике випаровування її з велике випаровування її з листя, особливо в країнах з гарячим підсонням. Деяким сортам збіжжя бракує ще стандартного смаку чи відповідної якости їх борошна при печенні вибагливих страв.

Не всі ще сорти малорослої і карликуватої пшениці достатньо випробувані щодо відпорности проти паразитів та рослинних хвороб, які у великій мірі обнижують урожайність збіжжя.

Отже, ще багато творчої праці мають перед собою здібні молоді дослідники, а між ними українці, щоб при відповідній науковій підготові комбінувати ті чи інші ґенетичні властивості у селекції та схрещуванні для виплекання нових сортів збіжжя для добра людства.

Д-р Михайло Кушнір

БЕТГОВЕН. "DER HIRNBESITZER"

(3)

Читаючи листи Бетговена, приходимо до переконання, що мистець не знав справжньої, глибокої любови — був завжди тільки залюбленим. Свідчать про це такі витяги з його листів:

„Тільки любов могла б мене ущасливити. О, Боже, нехай же пізнаю ту любов, яка скріпить мене в чесноті, яка явно буде моя!"

Почування, які Бетговен мав для Беттіни Брентано, було платонічною рапсодією. Наводжу один із листів до Беттіни, бо він свідчить про його почуття незалежности супроти сильних світу цього:

„Тепліц, у серпні 1812 р.
Дорога, кохана Беттіно!
Королі й князі можуть надавати титули професорів і радників, але вони неспроможні надати титулу великої людини. Коли зійдуться двоє таких, як я і Гете, то й великі мужі повинні зрозуміти, що ми називаємо величчю. Ми стрінули вчора цілу цісарську родину. Ми бачили її вже здалеку. Гете відійшов від мене і став збоку. Не помогли мої перевазії — не рухався з місця. Тоді я насунув сильніше капелюх на голову, запнув свій сурдут і з заложеними руками пройшов через саму середину групи. Князі й їх оточення зформували шпалеру. архікнязь Р у дольф зняв капелюх, цісарева перша вклонилася. Знають мене!

Я був вельми вдоволений, коли побачив, як ціла група продефілювала перед Гете: стояв збоку похилений із капелюхом у руці. Я завдав йому доброго прочухана, не даючи пощади, і витягнув усі гріхи, особливо ті супроти Вас, дорога Беттіно (Беттіна була дочкою франкфуртського патриція, отже Гете уникав її товариства, як не-шляхтянки — М. К.). Ми саме говорили про Вас, Пані. Боже, коли б я провів з Вами стільки часу, скільки він міг провести! Я створив би незвичайно багато великих творів! Музика є теж поетом: гарні очі можуть перенести його в інший, гарніший світ. Один Бог знає, що мені приходило на думку, коли я Тебе пізнав на вежі під час травневого дощу: найгарніші мотиви закралися тоді до мого серця з Ваших очей — вони ще захоплюватимуть людей, коли вже Бетговен не буде диригувати.

Якщо Бог обдарує мене ще кількома роками життя, то мушу Тебе конечно побачити — так нашіптує мій внутрішній голос, а він мене ніколи не обманює. Душі теж можуть любитися а я адорую Вашу! Ваше признання є для мене найдорожчим. Я говорив Гете, як на нас діє успіх; я говорив, що люди його складу повинні слухати розумом; розчулення — пробач мені! треба залишити жінкам, мужчині музика повинна викрешувати вогонь з душі. Ах, найдорожча дитино, лучать нас однакові погляди!

Треба чимсь бути, щоб чимсь славитися; світ повинен пізнати людину, світ не завжди є несправедливий. На цьому мені, щоправда, не залежить — змагаю до вищої цілі. За тиждень буду у Відні. Двір уже завтра виїжджає, сьогодні буде ще театральна вистава. Гете і його князь хотіли, щоб я заграв якийнебудь із своїх творів. Я відмовив; смакують у китайщині — не буду грати для їх абсурдів. Останній Твій лист цілу ніч лежав на моєму серці і ущасливлював мене. Музикам усе вільно. Боже, як же Тебе кохаю!

Найвірніший Твій друг і глухий брат Бетговен".

**

Бетговен належав до плеяди геніїв, які майже все своє життя змагались з незичливою долею. Народжений на піддашші малого дімка в Бонні, він був н а й с т а р ш и м із семи дітей. Скромної пенсії батька не вистачало на утримання родини, бо його пристрасть до вина забагато поглинала. Тому, не зважаючи на героїчні зусилля ощадної матері — нужда постійно заглядала на піддашшя.

Одинадцятилітній Л ю д вик, коли став заступником органіста на електорському дворі, брав уже поважну участь в утриманні родини, а ставши на п'ятнадцятому році органістом перейняв увесь тягар на свої плечі, бо батько пив щораз більше і майже нічого не давав на дім.

На сімнадцятому році Людвик втратив матір. Щоб утримувати родину, почав давати лекції у багатіїв і в одного з них, у фон Бройнінґів, зустрів перших приятелів. Водночас скоро здобув товариську огладу, кидався до кожного серця і, часто в і д к и д у ваний, став ще більше самотнім. Тільки приязнь з домом фон Бройнінґів п е р е т ривала ціле життя.

По приїзді до Відня Бетговен знайшов багатого протектора в особі князя Ліхновського, який запросив його замешкати у себе, забезпечуючи повне утримання і виплачуючи 600 ґульденів річно. Цих кілька років в домі князя належать до нечисленних щасливих у житті Бетговена, бо, вільний від матеріяльних турбот, міг він вповні п р и святитися творчій праці. Треба, однак, сумніватися, чи період у домі князя Ліхновського дав Бетговенові належну життьову школу чи загартував його для майбутньої боротьби і змагань.

Але змагаючи до цілковитої свободи, Бетговен покинув дім князя і відтоді тяжко боровся зі злиднями. Яснішою плямою на цьому тлі був період 1809-1811 рр., коли архікнязь Рудольф порадив Бетговенові не прийняти пропозиції Ґєроніма Бонапарте, тодішнього короля Вестфалії, що запропонував Бетговенові становище капельмайстра при дворі в Касселі з платнею 600 дукатів річно. Архикнязь Рудольф визначив Бетговенові річну ренту в висоті чотирьох тисяч ґульденів під умовою, що він не покине цісарства, залишаючися у Відні. Цю ренту Бетговен одержував впродовж двох років, потім вона змаліла до 900 ґульденів, які, зрештою, внаслідок обниження реальної вартости австрійських паперових грошей до одної п'ятої номінальної вартости, в періоді наполеонівських воєн, не мали вже майже ніякого значення.

Тому матеріяльно Бетговен цілковито залежав від ласки чи неласки своїх видавців. А перебрання в 1820 році опіки над братаничем, невдячним вихованцем, вимагало щораз більших сум. Впродовж трьох років (1819-1822), які присвятив на працю над своєю Missa solemnis, — Бетговен не мав майже жадних прибутків із інших композицій. За чотири роки (1818-1822) одержав він гонорар тільки за чотири сонати, разом 320 дукатів, і діставав безвартісну ренту, отже жив у дуже тісних стосунках. Але навіть і тоді не хотів продати сімох банкових акцій, жнива давніших праць, бо вважав, що на це не дозволяють йому обов'язки супроти братанича — обов'язки, що стали для нього джерелом постійних моральних і матеріяльних турбот. Ці акції залишив у спадщині братаничеві.

Під кінець 1826 року Бетговен тяжко з а с т у дився, внаслідок чого витворилася водяна пухлина. Від половини грудня до кінця лютого 1827 р. піддався він чотирьом операціям. Під час одної з них, дуже болісної, сказав: „Ліпша вода з живота, ніж з пера!" За місяць перед смертю, бувши дуже тяжко хворим, вислав до Фільгармонічного Товариства в Лондоні лист такого змісту:

„Хворий протягом трьох

(Закінчення на стор. 4-ій)

Конференція учителів недільних церковно-релігійних шкіл

Вересня 18-19 в приміщенні церковної залі Української Православної Катедри св. Володимира у Філядельфії відбулась Конференція учителів недільних церковно-релігійних шкіл східніх стейтів Америки, підготована й скликана членами Комітету, до якого входили: о. мітрат Степан Біляк — голова, о. митрат Омелян Мицик — секретар, о. прот. Петро Мелех, скарбник. Мета Конференції: поліпшення метод навчання релігії та підвищення кваліфікації учителів.

У п'ятницю вечором проведено реєстрацію і відслужено Молебень, а по вечері розпочались наради вступним словом і привітом, яке виголосив о. Степан Біляк, настоятель катедри і господар Конференції.

Під час Конференції виголошено такі доповіді: „Важливість релігійного виховання дітей і молоді", „Обов'язкова участь у церковних Богослуженнях" — о. Джеймс Кенна, настоятель Сирійської Православної Церкви св. Анни з Мавнт Голли, Ню Джерзі; „Методи навчання релігії" п. Осип Михальцевич, учитель амер. публічної школи в Честері Па.; „Підручники навчання релігії" і як ними користуватись — о. Михайло Запаринюк, настоятель укр. православної церкви Преч. Діви Марії з Ню Брітен, Конн.; „Практична допомога при навчанні церковного співу в недільних церковно-релігійних школах" — о. мітр. Франко Лаврик, настоятель укр. прав. церкви св. Івана Хрестителя з Джонсон Ситі, Ню Йорк. Після доповідей відбувалась дискусія.

Учасники Конференції учителів УПЦеркви ЗСА у Філядельфії

У суботу рано відслужено св. Літургію для учасників Конференції, яку служили: о. мітр. О. Мицик і о. Л. Куберський. Потім продовжувались наради. Перед полуднем прибув Владика Марко, єпископ Вашингтону, Д. К. Він привітав учасників Конференції, дякуючи за їхню працю в нашій Церкві, та роздав кожному свої іконки.

Вечірнею і Бенкетом закінчено о 6-ій годині Конференцію. Страви приготували членкині Сестрицтва Преч. Діви Марії, при допомозі членів - парафіян Катедри.

Учасниками Конференції були: Владика Марко, єпископ Вашингтону, Д. К., о. мітр. С. Біляк, настоятель Катедри і Декан Філядельфійський, о. мітр. О. Мицик, секретар і настоятель церкви Успіння Преч. Діви Марії в Честер Па., о. прот. П. Мелех, скарбник і заступник настоятеля церкви св. Димитрія в Картереті, Ню Джерзі, о. протопр. Т. Форостій, настоятель церкви св. Вознесіння в Кліфтоні, Ню Дж., і заступник Голови Консисторії, о. мітр. І. Данилевич, настоятель катедри св. Володимира в Ню Йорку, о. мітр. Ф. Лаврик, настоятель церкви св. Івана Хрестителя в Джонсон Ситі, Н. Й., о. прот. Б. Желехівський, настоятель церкви пресв. Тройці в Трентоні, Ню Джерзі, о. прот. М. Нежицький, настоятель церкви в Ютиці, Н. Й., . М. Запаринюк, настоятель церкви Преч. Діви Марії в Ню Брітенні, Конн., і о. Л. Куберський, настоятель церкви Вілмінгтоні, Дел. Всіх учасників було 39. Висловлено побажання, щоб такі Конференції відбувалися кожних три місяці в різних парафіях нашої Церкви.

Ольга Грицишин

Успіхи нашої молоді

Українська молодь своїми талантами та витривалою працею над собою здобуває признання не лише серед своїх, але й серед американців. До таких належить молода студентка, стипендистка Пенсилвенійського університету, Ірина Посполита з Філядельфії. Будучи ученицею в школі Сестер Василіянок вона 8 років завжди була на листі „форст анер". Це саме повторилось в „Дівочій Гайскул", яку закінчила з відзначенням „Кум Лявде". В тій школі панна Ірина одержала найвищу оцінку за латинську мову та 5 нагород - диплъомів за виконування різних праць в системі шкільних організацій. Не зважаючи на перевантаження наукою, Ірина кожного тижня посвячувала один вечір допомогою в науці для недорозвинених дітей, де переважали діти негритянського походження.

Беручи під увагу здібності молодої студентки, адміністрація Пенсилвенійського Університету, який є на високому поземі, признала їй повну чотирирічну стипендію — вона почала студіювати філософію.

Молода стипендистка 8 років належала до осередку СУМА ім. УПА в Філядельфії і там же належала до танцювальної групи. Будучи на таборі Сумівської оселі в Елленвіл, де старше юнацтво вивчає українську літературу, здобула перше місце з того предмету в 1968 році. Ірина Посполіта закінчила з відзначенням 8 років Школи Українознавства при „Рідній Школі" у Філядельфії. Крім науки, панна Ірина любить музику та спорт: вона закінчила 5 років гри на фортепіяні і з замилуванням вправляє гру, для відпруження грає в теніс і відбиванку. Вона належить до 105 Відділу УНСоюзу від молодих літ.

Батько стипендистки, Василь Посполита — це широковідомий суспільно-громадський діяч і провідник української секції амер. Демократичної партії у Філядельфії. Всі його знають рівнож як президента української будівельної фірми „Тризуб". Мати, п-і Катерина Посполита, знана як діячка Союзу Українок. Щасти, Боже, нашій тсипендистці!

Ірина Посполита

С. Г.

Цікава зустріч у Парижі

Париж. — Відома українська письменниця, автор к a нагородженого твору „Королева" про Анну Ярославну і співробітниця - кореспондент „Свободи" п-і Софія Наумович мала зустріч у приміщенні Бібліотеки Симона Петлюри з французьким істориком-науковцем, письменником о. Роже Галлю, який працює над документальною книжкою про Анну Ярославну. Книжка має назву „Анна Київська" – королева Франції" й буде нараховувати приблизно 150-170 стор., з того майже половину становитиме документація, в тому й цілком дотепер не відома українцям. Комітет Увічнення Пам'яті Анни Ярославни, КУПАЯ, під головуванням п-і Олени Лотоцької, створений при СФУЖО у Філядельфії, вже переслав о. Р. Галлю певну суму, щоб уможливити йому цілковито віддатись цій праці, завершення якої можна сподіватись через приблизно півроку. На зустрічі з о. Роже Галлю і п-і Софією Наумович 10 жовтня був присутній бібліотекар п. Иосипишин, і тоді обговорено докладніше справу українських наукових матеріялів: — деякі з них треба перекладати на французьку мову, для автора історичної праці. П-і С. Наумович подарувала о. Роже Галлю примірник короткої історії України академіка М. Грушевського французькою мовою, остерігаючи автора перед імовірними промахами в трактуванні української княжої доби, як будьчим змішаної з історією Московщини. Отець науковець Роже Голлю, який в 1960 р. влаштував Виставку на прославу української князівни і французької королеви Анни Ярославни в нею збудованій святині в Санлісі під Парижем, з подякою прийняв подарунки та інформації, сказавши, що він зібрав уже чимало українських документів та свідчень українських науковців про ту добу.

Засновано Українську Студентську Громаду в Йонкерсі

Йонкерс, Н. Й. — Дня 7 жовтня тут з ініціятиви трьох студентів: Богдана Футали, Христі Шашкевич і Ореста Русинки, відбулися основуючі сходини Української Студентської Громади. На сходини прибуло 20 студентів, які є членами Пласту або СМУ. Прочитано і пояснено точки пропонованого статуту Громади і після відбулася жива дискусія. Відтак була вибрана управа в такому складі: Орест Русинко — голова, Богдан Футала — заступник, Христя Шашкевич — секретар, Юрко Куцина — скарбник, Ірка Корінь — організаційний референт. Членом УСГ можуть бути фізичні особи українського походження, що закінчили 17 а не перевищили 28 років життя і приймають постанови статуту, є учнями останнього року середньої школи або студентами одного з університетів. Членів приймає Управа УСГ на своєму засіданні.

Метою УСГ є працювати для збереження українського студентства для спільноти і для визволення України. Методи праці: здобувати та поширювати знання політичної проблематики українського та інших поневолених Москвою народів; розвивати серед студентства почуття національної свідомости, інформувати американських громадян про Україну та її боротьбу за визволення, домагатися визнання права українського народу та інших поневолених народів на самостійне державне життя.

ПЛАСТПРИЯТ в НЮАРКУ, Н. Дж.

повідомляє, що

РІЧНІ ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

— відбудуться —

в неділю, 15-го листопада 1970 р.

о год. 3:30 по пол.

в приміщенні ПЛАСТОВОЇ ДОМІВКИ
при 1186 Clinton Avenue, Irvington, N.J.
зі звичайним порядком нарад.

УПРАВА

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО
ВІДДІЛ ОГАЙО
Ділимося з Членами, Приятелями і всім Громадянством сумною і болючою вісткою,
що в суботу, дня 31-го жовтня 1970 р.
відійшов у Вічність,
наш Довголітній Член

д-р мед. МИРОСЛАВ КОМАРЯНСЬКИЙ

Дружині й Родині Померлого висловлюємо наше щире співчуття.

Хай пам'ять про Покійного буде завжди з нами.

УПРАВА ВІДД. УЛТПА — ОГАЙО

СВІТОВА ПРЕЗИДІЯ
УКРАЇНСЬКОЇ ВІЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ НАУК
І УПРАВА УВАН у США
з глибоким смутком повідомляють Українське Громадянство,
що дня 16-го жовтня 1970 року в Мюнхені упокоїлася

НАТАЛІЯ МИХАЙЛІВНА ДОРОШЕНКО

заслужена українська культурна й громадська діячка, дружина бл. п. проф. Дмитра Дорошенка, першого президента УВАН.

ПОХОРОН відбувся 21-го жовтня ц. р., в Мюнхені, на цвинтарі „Вальдфрідгоф".

У ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого, Улюбленого
СИНА, БРАТА і КУЗИНА

сл. п.

МИКОЛИ ЗОЗУЛІ

буде відправлена

ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ І ПАРАСТАС

в неділю, 8-го листопада 1970 року

о год. 9-ій рано
в ЦЕРКВІ ХРИСТА-ЦАРЯ
в ДЖЕМЕЙКА ПЛЕЙН, Масс.

Кревних, Приятелів та Знайомих просимо про молитви за Його душу.

РОДИЧІ
СЕСТРА з МУЖЕМ
і БРАТ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими,
що 31-го жовтня 1970 р. в Юріці, Каліф. на 78 р. життя і 49-му році священства,
заосмотрений Найсвятішими Тайнами, упокоївся в Бозі
наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ДІДУСЬ, СТРИЙКО і ШВАГЕР

св. п. о. д-р

ТЕОДОР БОГАТЮК

народжений 9-го лютого 1893 р. в Івачові Горішнім на Тернопільщині, канонік Пряшівської Дієцезії, довголітній душпастир в Тернопільщині в Україні, а відтак Пряшеві, Празі, Німеччині й Америці, учасник Визвольних Змагань.

СВЯЩЕНИЧІ ПОХОРОНИ почнуться в п'ятницю, 7-го листопада ц. р. о год. 7-ій веч. в Катедральному Соборі Непорочного Зачаття П. Д. Марії у Філядельфії, Па. при вул. Френклін. Продовження Єрейських похоронів в суботу, 8-го листопада о год. 9-ій ранку, а опісля на Українському Католицькому Цвинтарі на Факс Чейс.

У глибокому горю:

ОЛЬГА — дружина
РОМАН — син з дружиною НЕОНІЛЕЮ і внуком РОМАНОМ
МИКОЛА — син з дружиною МОТРЕЮ і внуками — ЮРІЄМ, АНДРІЄМ і ОЛЕКСАНДРОМ
ОЛЬГА — донька з мужем ЮРІЄМ РИБАКОВИМ і внучками: ЛЮСЕЮ і ОРИСЕЮ
ПЕТРО — брат з дружиною МАРУСЕЮ
ЄВГЕНІЯ — братаниця з мужем ОСИПОМ ВЕЛИКИМ і дітьми: СОНЕЮ і ЮРІЄМ
ЗЕНОН — братанок
ЕВДОКІЯ ГОРВАТЮК — сестра в Україні
ПАРАСКЕВІЯ — братова з дітьми, внуками і правнуками в Україні
Братанці, братанки та сестрінки в Україні, Чехословаччині та Англії
Ближча і дальша Рідня в Америці й Україні

Замість квітів, просимо складати пожертви на „Церкву в Потребі".

Похороном займається похоронне заведення М. Насевича при Френклін і Брави вул. у Філядельфії, Па.

З великим болем сповіщаємо Друзів і Знайомих,
що 31-го жовтня 1970 р. по короткій недузі на 83 р. життя померла
наша Дорога ДРУЖИНА, МАТИ і БАБУНЯ

ІННА ЛЕОНТІВНА МІЯКОВСЬКА
(з дому Голошвілі)

ПОХОРОН відбувся у вівторок, 3-го листопада 1970 р. в родинному крузі.

РОДИНА

В ДРУГУ БЕЗМЕЖНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
НАШОГО СИНА і БРАТА

св. п.

ВІКТОРА БОРЕЦЬКОГО

будуть відправлені:

СЛУЖБА БОЖА
в СУБОТУ, 7-го ЛИСТОПАДА 1970 р. о. год. 8-ій рано
в УКРАЇНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ
ВАШИНГТОН, Д.К.

ПАНАХИДА
НАД ЙОГО МОГИЛОЮ на УКРАЇНСЬКОМУ ПРАВОСЛАВНОМУ ЦВИНТАРІ в САВТ БАВНД БРУКУ, Н. Дж.,
в НЕДІЛЮ, 8-го ЛИСТОПАДА 1970 р. о год. 12:30 по пол.

ПАНАХИДА
в УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ
у ВАШИНГТОНІ, Д.К.,
в НЕДІЛЮ, 15-го ЛИСТОПАДА 1970 р. після Служби Божої.

БАТЬКИ І БРАТ

Перші повакаційні наради Головної Управи ОУА „Самопоміч"

Ню Йорк, Н. Й. (П. Л.) — 19 вересня о год. 4:30 по полудні відбулись наради Головної Управи Організації Українців Америки „Самопоміч" у власному домі, на яких вирішено ряд важливих проблем, та устійнено плян праці на осінній і зимовий час.

Наради попередила конференція Представників Комітету Землячтва Перемищини, голова ред. Василь Качмар, члени Управи: п. Євген Стахів, п. І. Гриців; Комітету Лемківщини: голова проф. д-р Іван Гвозда, член Управи: п. Ю. Котляр; ОУА „Самопоміч" — голова Степан Спринський і заступ. голови мґр. Богдан Ластовецький, яка відбулася о год. 21-й по полудні, в Українському Народному Домі. По обговоренні невідрадної ситуації наших виселенців, покликано ініціятивний Комітет з представників тих трьох організацій, який би мав підготовити ширшу зустріч, включаючи і другі частини тих земель, щоб координувати акцію допомоги та діяти спільно у загальних справах.

Наради Головної Управи О.У.А. „Самопоміч" відкрив і ними проводив голова п. Степан Спринський, вітаючи присутніх та вказуючи на завдання, які лежать перед Головною Управою. Подав порядок нарад, який прийнято без змін.

Протокол з попереднього засідання відчитав головний секретар д-р Василь Палідвор.

Ділові звіти з праці зложили: голова п. С. Спринський, заступники голови п. радн. Богдан Ластовецький і проф. Богдан Стефанович, секретар д-р Василь Палідвор, касир інж. Іван Гурик, господарчий референт (і за видавничі справи) інж. Роман Раковський, і суспільної опіки пані Е. Козіцька.

По звітах відбулася речева дискусія про порушені проблеми: Допомога потерпілим від повені та загроза голоду на рідних землях, пекуча потреба допомоги в Бразилії і Польщі та потребуючим на цьому терені. Збірка на цю ціль поступає вперед, але треба її посилити. Рішено видати обіжник до Відділів. В справі культурно-освітній та притягнення до праці молоді затверджено окремий обіжник. У видавничих справах постійним старанням Головної Управи є побільшити тираж „Нашого Світу" і видавати його щомісячно та висилати його до публічних бібліотек. В організаційних справах рішено засновувати нові відділи по більших скупченнях, співдіяти з нашими громадськими організаціями, — зокрема з надбудовою кредитових кооператив ТУК-ом.

Основніше обговорено стан каси Головної Управи та потребу фондів на розгорнення запляннованої праці. Якрівнож розважувано фінансове положення власного дому, на якому ще є понад 27 тисяч морґеджу, за який платиться поважний процент, і це спричинює труднощі сплати. В цьому напрямі були внески поодиноких членів, про те, що цей дім служить не лише ОУА „Самопомочі", але в ньому приміщуються канцелярія школи українознавства та КОДУС-у, і він служить на збори різних наукових і громадських установ. Треба звернутися до Відділів, членів та громадянства, щоб складали датки, або давали безпроцентові позички, на сплачення морґеджу.

Справа координаційної Ради Допомогових Організацій на терені Америки та її відношення до Суспільної Служби при СКВУ та інших організацій, були основніше обговорені.

Забирали слово, крім звітодавців, ще проф. М. Цяпка, п. Франк Колодій, п. Лев Пришляк, мґр. Роман Гуглевич.

Обговорено плян праці на майбутнє і його затверджено, та згідно з проханнями уділено допомоги до Бельгії і тут у ЗСА.

В нарадах взяли участь члени Головної Управи: Степан Спринський, радн. Богдан Ластовецький, проф. Богдан Стефанович, д-р Василь Палідвор, інж. Іван Гурик, інж. Роман Раковський, Емілія Козіцька, Лев Пришляк, Франк Колодій та голова Контрольної Комісії проф. Михайло Цяпка і голова Товариського Суду мґр. Роман Гуглевич.

Закрито наради о год 8:45 вечором.

Вісті Українського Літературного Фонду ім. Івана Франка в Чикаґо

Чикаґо. — Напередодні 100-річчя від дня народження Лесі Українки, поетки, яка своє крицеве слово передала, як зброю, що має стати „кращим мечем на катів". — Правління УЛФ ім. І. Франка в Чикаґо проголосить вислід третього конкурсу на найкращі українські літературні твори, що вийшли друком у 1967-68-69 рр. На ту ціль призначено суму в дол. 2.400:

1-ша нагорода	— дол. 1.200
2-га нагорода	— -"- 800
3-тя нагорода	— -"- 400

Над оцінкою надісланих творів на цей конкурс працює Літературне Жюрі у складі: проф. д-р К. Біда, Степанія Бубнюк, Марія Гарасевич, д-р М. Кушнір, д-р Гр. Лужницький, д-р Я. Рудницький і д-р Б. Стебельський. Проголошення й роздача літературних нагород відбудеться в суботу 5-го грудня 1970 р. в залі Школи Шопена о год. 7-ій вечора. Головну доповідь вигол осить д-р К. Біда, професор Оттавського Університету, Канада.

Фінансовою базою діяльности Українського Літературного Фонду ім. І. Франка в Чикаґо є фундації і пожертви громадських організацій та окремих громадян, яким дороге рідне слово, рідна література.

Пожертви на ту ціль можна пересилати поштою на адресу УЛФ, або вкладати на його щадничі конта в касі „Самопоміч", або в Щаднично-Позичковій Спілці „Певність" в Чикаґо. Списки фундацій і пожертв будуть проголошені в пресі і радіо.

Український Літ. Фонд ім. Івана Франка

У Філядельфії помер ген. М. Омелюсік

У ще живій пам'яті маємо смерть і похорон ген. Петра Дяченка у Філядельфії, а оце 6 серпня 1970 р. відійшов у вічність з-поміж нас кол. вояків - українців на 81-ому році життя ген.-хор. Армії УНР і новітньої УПА сл. пам. Микола Омелюсік. Відходить „стара война", наші генерали, старшини і вояцтво, які започаткували і повели нову війну проти ворогів України у першій світовій війні і здобули самостійну Українську Народню Республіку.

Генерал-хорунжий Микола Омелюсік був один із тих генералів, які в часі творення самостійної української держави 1917-го року покинули царську російську армію, зголосили вірність українській зброї, і стали в ряди української армії. Сл. п. ген. Омелюсік син волинського Полісся. Народився 7-го травня 1889 р. В молодому віці вибрав військову службу, вступив в Іркутську у військову школу, яку скінчив 1912 р., стаючи кадровим старшиною артилерії. Коли на Україні організувалася Українська Армія до війни проти Москви за волю України, перейшов до цісї армії і командував частиною 17-ої артилерійської бриґади, опісля був командиром 2-ої артилерійської бриґади Волинської дивізії.

Коли в другій світовій війні 1943 р. на Волині творилася Українська Повстанча Армія (УПА) бл. п. ген. Микола Омелюсік з бажанням продовжити славні традиції армії УНР вступив в її ряди. Під іменем генерала Поліщука організував та вишколював українських повстанців і став командиром оперативного відділу Штабу УПА -Північ.

В п'ятницю, 7-го серпня в похоронному заведенні Гасина відбувся Парастас, де Побратими по зброї віддали останню пошану покійному генералові Омелюсікові, а від місцевого Відділу попрощав його побратим проф. Микола Алексевич. Другого дня в суботу рано з похоронного заведення перевезено покійного до української православної церкви св. Покрови при Машер вулиці, де отець парох Михайло Борисенко відправив заупокійну Службу Божу з Панахидою і сказав прощальне слово. Опісля перевезено труну з Покійним на український православний цвинтар, де в Церкві Пам'ятникові в Бавнд Бруку відбулася похоронна відправа, а опісля сумний похід рушив до відкритої могили. Напереді побратими В. Рудавський ніс відзначення бл. п. генерала, а за ним крокували українські комбатанти з прапорами. Над відкритою могилою сказали прощальні слова представники українських комбатантів різних формацій. Побратим д-р Іван Козак з Ню Йорку, побр. Шеремета-Ґула від кол. вояків УПА у Філядельфії та взагалі у вільному світі, побр. Микола Вайда від Карпатської Січі, до якої бл. п. ген. Омелюсік ставився дуже прихильно. На кінець залунало на цвинтарі сумне „Вічная пам'ять".

На поминальній тризні промовці висловили співчуття дружині-вдові по бл. пам. генералові Тамарі, та синові Володимирові. Підкреслювали бойові заслуги бл. пам'яті генерала Омелюсіка в боях армії УНР та УПА в 1943-44 роках. Підкреслювано його патріотизм, чесність і шляхетність. Він був прикладним парафіянином української православної церкви св. Покрови у Філядельфії.

Нехай тобі, Пане Генерале, чужа, але гостинна американська земля буде легкою. Поховали ми Тебе на українському православному цвинтарі, де вже багато наших Побратимів спочивають вічним сном і снять про славне минуле на фронтах українських у збройній боротьбі проти ворогів України. Спи спокійно, Пане Генерале, волю Україні напевно здобудемо, як не ми, то наші діти і внуки. Твій побратим з Карпатської Січі.

Микола Вайда

БЕТҐОВЕН, "DER HIRNBESITZER"

(Закінчення зі стор. 2-ої)

місяців у зв'язку з водяною пухлиною, Бетґовен, передбачаючи близьку смерть, просить Товариство зреалізувати заплянований уже три роки тому концерт у його користь, бо із-за хвороби нездібний до праці і заробітку".

Відповідаючи, Фільгармонічне Товариство переслало тисячу ґульденів і висказало готовість дальшої допомоги, не згадуючи про завдаток. Одержавши цю відповідь, Бетґовен просив подати йому до ліжка шкіци до X Симфонії, яку хотів скінчити і присвятити Товариству. Але смерть не дозволила, на жаль, її докінчити. Гроші з Лондону надійшли за десять днів перед смертю і придалися на уладження похорону.

Спокій, з яким Бетґовен очікував смерть, нагадує Сократа. Glaudite amici, comoedia finita est! Habe ich's nicht immer gesagt, dass es so kommen wird? [„Оплескуйте, друзі, комедія скінчена! Чи ж я вам завжди не казав, що так станеться?"] — заявив він перед смертю кільком друзям.

* *

I ще одна хараактеристична подробиця: Бетґовен не мав жадних расових ні віроісповідних упереджень, так сильно тоді в цісарстві, а особливо у Відні поширених. До його улюблених учнів, з якими до кінця життя втримував він стосунки, були жиди Рісс і Мошелес.

Під цим оглядом Бетґовен випередив своїх сучасників. Ані Гайдн, ані Моцарт не вважали б Рісса і Мошелеса рівноуправненими, не погодилися б навіть давати їм лекції.

* *

Бетґовен мав брата аптекаря, який доробився мастку. Впродовж деякого часу вони обидва мешкали на тій самій вулиці у Відні. Заможний аптекар завжди віщував, що його брат — композитор ніколи не дійде до багатства; щобільше, іґнорував композитора і тільки в дні нового року вдостоював його своєю візитівкою. До прізвища Йоган ван Бетґовен додав він титул: Gutsbesitzer [власник мастку]. Одного разу Бетґовен, одержавши цю візитівку, написав на зворотному боці: „Людвик ван Бетґовен — Hirnbesitzer" [власник мозку] і відіслав її братові.

* *

Бетґовен — непізнаний сучасниками, переслідуваний противниками в мистецтві, ніким майже належно неоцінений. Навіть „Die Gesellschaft der Musikfreunde" у Відні щойно в 1823 році іменувало його своїм почесним членом, до яких вже раніше зачислило багатьох мистців у Німеччині й за кордоном. А Бетґовен мешкав і творив у Відні понад тридцять років. У перший момент Бетґовен хотів був відіслати Товариству диплом і тільки завдяки заходам оточення не зробив цього.

Натомість — як звичайно — зацікавлення віденського суспільства пробудилося по смерті Бетґовена. Уладжено йому імпозантний похорон. Двадцятитисячна юрба йшла за домовиною майстра від останнього його помешкання на передмісті Альстер аж до катедри. Чотири неділі підряд відправляли Богослужби за його душу. Тіло Бетґовена поховано на цвинтарі в Веренґу, на передмісті Відня. Стоїть там скромний пам'ятник, на якому видніє напис: Beethoven, під ним вирізьблена ліра, а над нею метелик, що злітає до неба.

(Текст усіх листів і виповідей Бетґовена та текст його тестаменту цитую з книжки Wilhelm von Lenz: „Beethoven: eine Kunststudie (1855-60)", автора сучасного Бетґовенові).

(Кінець)

Праця доброго пастиря в українській православній парафії у Вунсакеті, Р. Ай.

Українська Православна Парафія має власну муровану церкву і дім для причету. При парафії існують церковний хор та хор „Бандура", який дає концерти не лише у Вунсакеті, але і в його околицях, популяризуючи серед чужинців українські мелодії.

Були в цій парафії різні непорозуміння між священиками та церковним комітетом й членами парафії, але з приходом до нашої парафії пан-отця прот. Віталія Коваленка всі вони зліквідовані, у парафії панує спокій та корисна праця.

Високопреподобний пан-отець прот. Віталій Коваленко своєю працею міг довершити цього великого успіху, як правдивий та чесний пастир своєї парафії. Він скромний, лагідної вдачі, щирий український патріот, добрий та чесний робітник на релігійно-церковному полі, а також на національній і громадській ниві, є добрим та солідним проповідником Слова Божого, дуже добре дбає про молодь, щоб вона була свідома свого українського походження, своєї рідної мови, бо вона має продовжувати наші визвольні змагання за визволення нашої неньки України та її кращої долі.

Пан отець прот. Віталій Коваленко невсипущий у своїй праці, він відвідує хворих в шпиталях і по домах. В день Різдва Христового і в день Воскресення Христового по Службі Божій він спішить навістити в шпиталях хворих, прикованих різними хворобами до ліжок.

При цьому треба згадати, що пан-отець прот. Віталій Коваленко є Головою Комітету по збірці пожертв на видання творів бл. п. пана професора Трохима Пасічника та поставлення нагробного пам'ятника на його могилі. Тут треба додати, що в праці пан-отцеві допомагає його вельмишановна паніматка Віра, як добра учительська сила, яка веде школу для дітей та молоді, та взірцево опікується дітьми та молоддю нашої парафії. Вона старається прищепити дітям і молоді до серця їхню національність, навчити їх чиї вони діти та нести в світ добре українське ім'я.

Хай Милосердний Бог нагородить їх обоїх здоров'ям, довгим віком життя та усіма добрами для спокійної та корисної праці для парафії.

Сотник Степан Лісовий, член парафії

ВОЛОДИМИР ВІТЕНКО, член УНС Відд. 217 Б-ва св. Йосафата в Рочестері, Н. Й., помер 15 жовтня 1970 р. на 76 р. ж. Нар. в Чернівцях, Україна, і став членом УНС в 1943 р. Полишив у смутку дружину Павлину. Похорон відбувся 17 жовтня 1970 р. на цвинтарі Holy Sepulchre, Rochester, N.Y.
Вічна Йому Пам'ять!
Секретар

НАДІЯ ВИСЛОЦЬКА, членка УНС Відд. 221 Б-ва св. Стефана в Чикаґо, Ілл., померла 21 вересня 1970 р. на 71 р. ж. Нар. в с. Лебедин, пов. Рівне, Україна, і стала членкою УНС в 1958 р. Полишила в смутку доньки: Ольгу і Олену, синів: Ігоря і Олега. Похорон відбувся 26-го вересня 1970 р. на цвинтарі Elmwood, River Grove, Ill.
Вічна Їй Пам'ять!
Т. Шикула, секр.

АНТОНІНА ПОРІЦИНАЛЮК, членка УНС Відд. 39 Т-ва Укр. Січ в Сиракюзах, Н. Й., померла 6 вересня 1970 р. на 84 р. ж. Нар. в с. Скориках, пов. Збараж, Україна, і стала членкою УНСоюзу 1924 р. Полишила в смутку дочку Анну, синів: Василя і Андрія, 7 внуків та односельчан. Похорон відбувся 9 вересня 1970 р. на цвинтар Укр. Кат. Церкви св. І. Хрестителя в Сиракюзах, Н. Й.
Вічна Їй Пам'ять!
Управа

ПАВЛО САМЧИНСЬКИЙ, член УНС Відд. 434 — Пластовий Відд. в Монтреалі, Канада, помер 13 серпня 1970 р. на 65 р. ж. Нар. у Варшаві, Польща, і став членом УНС в 1957 р. Полишив у смутку дружину Марію, доньку Ольгу, синів: Тома, Івана і Павла та невістку. Похорон відбувся 15 серпня 1970 р. на цвинтарі Монт Роял в Монтреалі, Канада.
Вічна Йому Пам'ять!
Б. Мельник, секр.

МИХАЙЛО КРИЖ, член УНС Відд. 320 Б-ва Пресв. Тройці в Балтімор, Мд., помер 11 вересня 1970 р. на 87 р. ж. Нар. в с. Лошнів, пов. Тернопіль, Зах. Україна, і став членом УНС в 1924 р. Полишив у смутку дочку Евгенію, та 2 внуків. Похорон відбувся 15 вересня 1970 р. на цвинтарі Sacred Heart of Jesus, Baltimore, Md.
Вічна Йому Пам'ять!
І. Малко, секр.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 8-го ЛИСТОПАДА 1970 р.

MONESSEN, Pa. Місячні збори Відд. 338, о год. 1-ій по пол. в Укр. Залі на 2-ій вул., 213 Скунмекер Аве. Проситься чл. прибути, вирівняти чл. вкладки. — П. Янковський, предс., М. Куць, секр.

ПОВІДОМЛЕННЯ Адміністрації „Свободи"

ПОВІДОМЛЯЄМО ВСІ ОРГАНІЗАЦІЇ І ПООДИНОКІ ОСОБИ,

ЩО АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ БУДЕ ПОМІЩУВАТИ ЖАДНИХ ОГОЛОШЕНЬ

ЯКЩО ПОПЕРЕДНІ РАХУНКИ НЕ БУДУТЬ ВИРІВНАНІ.

Окремих листів в тій справі не будеться відписувати.

ТАРЗАН, Ч. 6457. Наомі відчуває поправу

DURING THE NIGHT OF THE FULL MOON, THERMAL WATER GUSHED FORCEFULLY FROM CLIFF ROCK, AGAINST NURSE NAOMI'S BACK...
...BUT, AT DAWN, THE GEYSER'S MYSTERIOUS FORCE DIMINISHES, UNTIL ONLY A GENTLE WARM SPRING FLOWS THROUGH THE DUG-OUT LOG.
I AM GOING TO PLUG THE END OF THE LOG-SHELL, TARZAN... TELL YOUR WOMAN NOT TO BE FRIGHTENED!
SOMETHING GOOD IS HAPPENING TO ME... I FEEL IT IN MY SPINE!
Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Впродовж ночі під час повні місяця рвучко ринула гаряча вода з скельної щілини на спину медсестри Наомі...

Але досвіта таємна сила ґейзера зменшувалась, аж поки тільки делікатний теплий струм плив почерез продовбану колоду.

Я буду тепер затикати кінець поволоки колоди, Тарзане. Скажи своїй жінці, щоб вона не злякалася.

Щось доброго діється зі мною... чую це у своєму хребті!